

ÚJ KIRÁLYSÁGOK A NYUGATRÓMAI BIRODALOM BUKÁSA UTÁN

Előzmények: Népvándorlás - a germán törzsek betörései

- 2-3.sz. – hunok maguk előtt hajtották a vizigótokat – Róma befogadja őket
- 375. a Fekete-tengertől északra a hunok megverik a keleti gótokat
- 376. Valens császár betelepíti a nyugati gótokat (akiket a keleti gótok toltak maguk előtt), akik fellázadtak, mivel nem kaptak ellátást
- 378. Hadrianapolisi csata: a rómaiak veresége a gótoktól – Valens halála
- Theodosius (395. A Birod kettéosztása): betelepíti a germánokat (klienskirályság)
- Köv.:

Új királyságok kialakulása - germán királyságok létrejötte (V.sz):

- angolok, szászok:Britannia – Artúr király kora
- vandálok: Hispánia
- gótok: Hispánia, Gallia
- frankok:Rajna.vidék
- burgundok: Burgundia
- 410. gót pusztítás (Alarich) – Róma feldúlása
- 451. Catalaunum – döntetlen – 452. Attila megállt Róma kapujánál – találkozás I. Leó pápával + égi jel)
- 455. vandálok – Geiserich
- 476. Odoaker –leteszi Romulus Augustulust
- Itália: Odoaker – de: a keleti gótok Pannóniából támadnak

KELETI GÓT KIRÁLYSÁG: Theodorik (474- 526) – legyőzi Odoakert (meggyilkolja)

- A római földek 1/3-át elveszik
- közp.: Ravenna – fejlődés: templomok, vízvezetékek, középületek
- de: uralmuk nem tartós – okok: ariánus kereszténységet veszik fel – köv.:
- az itáliai egyházra nem tamaszkodhatnak
- a rómaiak a földjeik elvétele miatt szembe fordulnak velük
- 553. Bizánc segítségével legyőzik őket: a gót állam megsemmisül
- köv.: pusztítások – germán longobárdok támadása
- 568. longobárdok: Itália északi részét (Lombardia!) elfoglalják - 754. Kis Pippin győzi le őket

NYUGATI GÓT KIRÁLYSÁG: 418. Galliában szerveznek államot

- 507. frank támadás miatt – Hispániába (délebbre) húzódnak
- 711. arab támadás: a nyugati gót államot megsemmisíti

FRANKOK: A) Az állam kialakulása

- V. sz. a frank törzsek benyomulnak Galliába
- Társadalom: bomló törzsi szervezet: katonai vezetőréteg
- Szabadok: állattenyésztés, földművelés + katonáskodás(zsákmány) – a hódítások köv.:
- Társadalmi különbségek kial.
- Chlodvig (482-511)– Meroving – legyőzi a törzsfőket: Loire-Rajna vidékén összefogás
- 507. nyugati gótok legyőzése, kiűzése
- tartós frank állam létrehozása
- okok: a frankok nagy létszáma + a római egyházhoz csatlakoztak
- Utódai: a Merovingok – trónharcok
- A királyi hatalom gyengül a földadományozások miatt
- Köv.: a frank állam részterületekre esik szét

B) A Karolingok: a majordomusok(udvarnagyok) befolyása nő

- Martell Károly (714-741)– majordomus
- A központi hatalom megszilárdítása
- Az egyházi földek elvétele
- 732. Poitiers
- Kis Pippin (751-768)– 751. királlyá koronázás - cserébe
- 754. a frankok legyőzik a Rómát fenyegető longobárdokat
- 756. Kis Pippin Róma és Ravenna környékét a pápának adományozza
- **Nagy Károly (768-814) – hódítások:** Európa nyugati részeit egyesítette
- Rajnától keletre: szászok, bajorok
- Itália: Longobárd Birodalom(Lombardia)
- Hispánia északi részének elfogl. (Roland-ének)
- Pannónia: avarok legyőzése
- 800. III. Leó pápa császárrá koronázza

C) Államszervezet: római mintára

- Önálló gazdálkodás: a király utazik
- Közp.: Aachen: királyi udvar - kancellária – oklevelek, kapitulárék
- palotabíróság
- Grófságok(comes), örgrófságok(márki) - missi dominici ellenőrzés +igazságszolgáltatás
- Az írástudók támogatják a királyi hatalmat: Alkuin- Karoling-minuscula
- Hét szabad művészet:

Trivium – a szóval, szöveggel foglalkozó tudományágak:

- Grammatica – Nyelvtan
- Retorica – Retorika, a gondolatok szabados szóbeli kifejezése
- Dialektica – Dialektika, a gondolatok logikus kifejtésének tárgya

Quadrivium – a többi négy tudományág közös összefoglaló neve:

- Astronomia – Csillagászat
- Aritmetika – Számтан
- Geometria – Mértan
- Musica – Zene

D) Utódai

- Fia: Jámbor Lajos: nem tudta a széthúzást megfékezni
- 843. Verduni szerződés: a Birodalom felosztása

Érdekesség:

ALCUINUS ALBINUS (YORK, 730 K.-TOURS, 804):

angol bencés szerzetes. 767-től York káptalani isk.-jának vez.-je, 782-től Nagy Károly frank uralkodó hívására Aachenbe ment, s a kir. tanácsadója, műv.-i intézkedéseinek legfőbb inspirálója lett. Megszervezte és irányította a frank előkelők gyermekei számára létesített udvari isk.-t (schola palatina), Albinus Flaccus néven akad.-szerű tudóskört alakított tud.-os kérdésekről való tanácskozás céljából. 796-tól Tours kolostorának apátja, isk.-jának fellendítője. Itt fejlesztették ki a "karoling minuszkula"-írásmódot, amely a XV. sz. humanistáinak közvetítésével a modern írás alapja; itt kezdték először alkalmazni a kis- és nagybetűket (eddig - római örökségként - csupán a nagybetűket ismerték). Tkv.-eiben a septem artes liberales (hét szabad művészet) egyes tud.-ágainak anyagát foglalta össze. Gyakran alkalmazta ezekben a párbeszédés feldolgozásmódot. "Tanítani annyit jelent, mint okosan kérdezni" - vallotta.

SKOLASZTIKA – a középkori keresztény teológiai és bölcséleti gondolkodás szellemi irányzatainak összefoglaló elnevezése. Ennek a 10. sz.-tól a 15. sz.-ig tartó eszmetörténeti korszaknak a gondolkodói átfogó és rendszeres, a hit és az értelem összhangját biztosító, tudományos igényű világnézeti rendszer megteremtésére törekedtek. Így a skolasztika fő kérdései közé tartozott Isten létének és mibenlétének értelmi megvilágítása, Isten és a világ viszonyának tisztázása. A korszak gondolkodóinak egy része ismeretelméleti realizmust vallott, míg mások, a nominalisták a hit primátusát és a tudás viszonylagosságát feltételezték. A kor gondolkodói bibliai kommentárokból, Platón- és Arisztotelész-magyarázatokban és összefoglaló summákban fejtették ki elképzeléseiket és ezek a művek szolgálták a középkori egyetemi képzés vezérfonalául. A korabeli szerzők egy része – mint Bonaventura vagy Duns Scotus – Platón és Szent Ágoston nyomán, bölcséleti voluntarizmust vallott, Albertus Magnus vagy Aquinói Szent Tamás viszont Arisztotelész filozófiáját vélte alkalmasnak a keresztény teológia és bölcsélet megalapozására. Rajtuk kívül a skolasztika korai periódusában Canterbury-i Szent Anzelm istentani racionalizmusa, a késői skolasztikában W. Ockham empirista és nominalista ismeretelmélete és nyelvfilozófiája érdemel említést. A skolasztikus tudományosság virágzásának a reneszánsz szemlélet térnyerése vetett véget, a katolikus teológia és filozófia azonban ma is alapjának és forrásának tekinti ezt a gondolati hagyományt.